

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1.

Ο συγγραφέας πραγματεύεται το θέμα της βίας και της ανισότητας εις βάρος των γυναικών. Αρχικά, επισημαίνει τη διαχρονικότητα του φαινομένου, με σπουδαίους διανοητές να αποκλείουν τις γυναίκες από την ανθρώπινη αξία και τον διάλογο για ισότητα. Η αντιμετώπισή τους ως όντα υποδεέστερα προορισμένα για την αναπαραγωγή του ανδροκρατούμενου κόσμου, επιφέρει σταθερά εκδηλώσεις βίαιης συμπεριφοράς και εκμετάλλευσης και στον σύγχρονο δυτικό κόσμο. Κλείνοντας, ο ίδιος συμεριζεται την ευθύνη και προτρέπει στο όραμα της δικαιοσύνης.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. γ
2. γ
3. β
4. β
5. α

B2.

Προφανώς: Δηλώνει βεβαιότητα και δίνει έμφαση. Χρησιμοποιείται για να δείξει ότι δεν αμφισβητείται το γεγονός ότι υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα.

Όμως: Δηλώνει την αντίθεση ανάμεσα στην τάση να κατηγοριοποιούνται τα άτομα ανάλογα με το φύλο τους και στην πεποίθηση ότι είμαστε όλοι άνθρωποι.

Δηλαδή: Δηλώνει επεξήγηση και συγκεκριμένα διασαφηνίζεται η έννοια της ανρώπιης ταυτότητας.

Επειδή: Δηλώνει αιτιολόγηση και συγκεκριμένα αιτιολογείται το γεγονός ότι οι γυναίκες υφίστανται βία κυρίως λόγω του φύλου τους.

Ωστε: Δηλώνει το αποτέλεσμα της έντονης τάσης να ταυτίζεται η γυναίκα με την ιδιότητα του θύματος. Η τάση αυτή οδηγεί στην αίσθηση ότι κάποιες φορές «το να είσαι θύμα γίνεται εύσημο».

B3.

α. Πράγματι, η πρόθεση του συγγραφέα στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη/την αναγνώστρια για τις αδικίες που υφίστανται σε βάρος των γυναικών. Προκειμένου να εξυπηρετήσει την πρόθεσή του αυτή αξιοποιεί: 1. Τη χρήση α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου (να αναλογιστούμε, να συμπονούμε, να οραματιζόμαστε) που προσδίδει συλλογικότητα στις θέσεις του, καθώς εντάσσει τον εαυτό του και διατυπώνει συνυπευθυνότητα.

2. Την υποτακτική έγκλιση (να αναλογιζόμαστε, να συμπονούμε και να προσπαθούμε) με την οποία εκφράζει την προτροπή του για αποκατάσταση της αδικίας και για εξασφάλιση της δικαιοσύνης. Με αυτόν τον τρόπο επικαλείται το συναίσθημα των δεκτών και ενισχύει τον προβληματισμό τους, χαρακτηριστική είναι άλλωστε και η επιλογή συναισθηματικά φορτισμένων εκφραστικών επιλογών (τη μεγαλύτερη αδικία, αμέτρητες γυναίκες θύματα).

β. Η 2^η παράγραφος του κειμένου 2 οργανώνεται στη βάση της αντίθεσης. Τα μέρη της αντίθεσης αυτής είναι ο φεμινισμός αφενός και ο νεοφεμινισμός αφετέρου, δύο κινήματα που υπερασπίζονται τα δικαιώματα των γυναικών αλλά με διαφορετικό προσανατολισμό. Η επιλογή της αντίθεσης, με χαρακτηριστική την επανάληψη της διαρθρωτικής λέξης «αντιθέτως» υπηρετεί, λοιπόν, αυτόν ακριβώς τον σκοπό της Μπελίντα Κανόν, που είναι η ανάδειξη με άμεσο, σαφή και εύληπτο τρόπο της διαφορετικής ιδεολογίας και των χαρακτηριστικών των δύο κινήματων: Ο φεμινισμός υπερασπίζεται τη δυναμική των γυναικών και την ισότητα με τους άνδρες με γνώμονα την κοινή ανθρώπινη ταυτότητα, την ελευθερία και την αλλαγή των στερεοτύπων. Ο νεοφεμινισμός αντίθετα στηρίζεται στην άποψη ότι το φύλο προκαθορίζει τον κοινωνικό ρόλο του ατόμου και δεν εστιάζει στα υπόλοιπα κοινωνικά χαρακτηριστικά που μπορούν να αλλάξουν.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Το απόσπασμα του διηγήματος «Μια φοβερή παρηγοριά» αναφέρεται στο προσωπικό αδιέξοδο ενός άνδρα, ο οποίος αντιμετωπίζει την ανεργία, έπειτα από απόλυση και ταυτόχρονα την αποκρύπτει από τη γυναίκα του. Ο αφηγητής καταθέτει την προσωπική δυσκολία και το αίσθημα μειονεξίας που αντιμετωπίζει επιλέγοντας την αφήγηση σε α' ενικό ρηματικό πρόσωπο και καθιστώντας το ύφος οικείο, βιωματικό και εξομολογητικό. Ο ίδιος σε μια προσπάθεια περισυλλογής και αυτοκριτικής αισθάνεται ότι προδίδει την εμπιστοσύνη της γυναίκας του στο πρόσωπό του, διότι δεν είναι ειλικρινής και αρνείται να αποδεχτεί το γεγονός της απόλυσής του με υπεύθυνη στάση. Η συναισθηματική του φόρτιση και ο έντονος προβληματισμός του αποτυπώνεται γλαφυρά με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος (να φανώ άντρας, να πάψω να κρύβομαι...), (Οι αληθινοί άντρες, οι άντρες οι σωστοί...στο παρελθόν) που αποδίδει με πυκνότητα και έμφαση τις παραμέτρους και τα κοινωνικά στερεότυπα

που του γεννούν άγχος και καλείται πια να τα διαχειριστεί. Στο ίδιο πλαίσιο αξιοποιείται η χρήση της διπλής παύλας προκειμένου να συμπεριλάβει ένα ερώτημα σε ύφος εσωτερικού μονολόγου (-μα είναι τώρα όνομα αυτό για γυναίκα;-). Χαρακτηριστική, επίσης, είναι η περιγραφή μέσω οπτικοακουστικών εικόνων (Παρασκευή απόγευμα...στην Αντριάνα) και (Κοίταξα τον κόσμο...στο βάθος). Καθώς επίσης και το λεκτικό μοτίβο της επανάληψης (οι αληθινοί άντρες...) που αποδεικνύει το βάρος της ευθύνης που αισθάνεται ο αφηγητής-πρωταγωνιστής του κοινωνικού ρόλου του φύλου του.

Στον προσωπικό σχολιασμό και την αξιολόγηση της αντίδρασης του πρωταγωνιστή απαιτείται η τεκμηριωμένη τοποθέτηση από την οπτική του μαθητή/της μαθήτριας.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Παραγωγή λόγου: Εισήγηση σε εκδήλωση του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Προσφώνηση:

Αξιότιμε κύριε δήμαρχε,

Αγαπητοί συνδημότες,

Κυρίες και Κύριοι,

Πρόλογος: Αρχικά, απαιτείται η παρουσίαση της ιδιότητας του μαθητή/της μαθήτριας ως εκπροσώπου της μαθητικής κοινότητας, η έκφραση ευχαριστίας για τη δυνατότητα συμμετοχής και εισήγησης στην εκδήλωση που πραγματοποιείται και ακολούθως η σαφής διατύπωση του θέματος της εισήγησης, το οποίο θα εστιάσει πρώτον, στα φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών στη σύγχρονη εποχή, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο βίο, και έπειτα στην έμπρακτη προσπάθεια των νέων ανθρώπων να επιτύχουν την ουσιαστική εξίσωση των φύλων. (απαραίτητος ο επικοινωνιακός τόνος με χρήση α' ενικού και πληθυντικού προσώπου καθώς και β' πληθυντικού προσώπου)

Κύριο Μέρος: Ανάπτυξη ζητούμενων

Ζητούμενο 1: Φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών στη σύγχρονη εποχή, στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο βίο.

→**Οικογενειακό πλαίσιο:** Το στερεότυπο της μητέρας που αναλαμβάνει οικιακές εργασίες καθώς και την ανατροφή των παιδιών διαμορφώνει εξαιρετικά πιεστική την καθημερινότητα πολλών εργαζόμενων γυναικών, χωρίς ισότιμη γονεϊκή ευθύνη με τους άνδρες και χωρίς την απαραίτητη στήριξη της μητρότητας από την πολιτεία. Συχνά η γυναίκα θύμα ενδοοικογενειακής βίας και επιθέσεων που φτάνουν σε γυναικοκτονίες.

→**Κοινωνικό πλαίσιο:** Παρά τις νομικές ρυθμίσεις που έχουν διασφαλίσει την πλήρη εξίσωση των δύο φύλων, η διατήρηση των στερεοτυπικών αντιλήψεων που συνοδεύουν το γυναικείο φύλο είναι διαρκές φαινόμενο (υποτιμητικά σχόλια, με αμφισβητήσεις -είτε άμεσα εκφρασμένες είτε υπονοούμενες- για τις επαγγελματικές τους ικανότητες, ρατσιστικές και σεξιστικές συμπεριφορές). Συχνά, η στέρηση μόρφωσης και ο λειτουργικός αναλφαβητισμός γίνεται εμπόδιο στην ομαλή κοινωνική τους πορεία και στη διεκδίκηση των ατομικών-κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων τους.

→**Επαγγελματικό πλαίσιο:** Οι γυναίκες, ιδίως στον ιδιωτικό τομέα, αντιμετωπίζουν ακόμη την ανισότητα, εφόσον οι θέσεις ευθύνης με καλύτερες οικονομικές απολαβές καταλαμβάνονται κυρίως από άνδρες. Χαμηλή εκπροσώπηση σε διευθυντικές θέσεις ισχύος, παρά τις νομοθετικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ισορροπημένη ποσόστωση των προλήψεων στις επιχειρήσεις.

→**Πολιτική:** Η αμφισβήτηση των ηγετικών ικανοτήτων των γυναικών συνδέεται με την στερεοτυπική θέασή τους, έχει οδηγήσει στη μειωμένη εκπροσώπησή τους σε κρίσιμες πολιτικές και διοικητικές θέσεις, στην αρχηγία κομμάτων και σε υπουργικές-προεδρικές θέσεις.

→**Διαφήμιση-Μ.Μ.Ε:** Το γυναικείο σώμα σεξουαλικοποιείται με στόχο την έλξη του ανδρικού καταναλωτικού κοινού. Η συνεχής προβολή του γυναικείου σώματος με την ψηφιακά επεξεργασμένη εικόνα, δημιουργεί την εντύπωση πως η αξία των γυναικών βασίζεται στην ερωτική διάσταση της θηλυκότητάς τους και προωθείται μια εξιδανικευμένη και αμειψίαστη εικόνα του γυναικείου σώματος, βασισμένη στο κοινωνικό στερεότυπο της ομορφιάς, που γεννά ανασφάλεια και μειονεξία στον ευρύτερο γυναικείο πληθυσμό. Κάθε άλλη πτυχή της δύναμης, της αξίας και της προσφοράς των γυναικών παραμένει στο περιθώριο.

(Αξιοσημείωτο, ως σχόλιο, το γεγονός του χάσματος που χωρίζει τη θέση των γυναικών, τα δικαιώματα και τις κατακτήσεις τους μεταξύ δυτικού και μουσουλμανικού κόσμου.)

Ζητούμενο 2: Έμπρακτη συμβολή των νέων στην επίτευξη της ισότητας

Οι νέοι οφείλουν με πνεύμα ανθρωπισμού και ηθικού προσανατολισμού να αγωνίζονται για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την επίτευξη της

ισότητας των φύλων. Ειδικότερα, η έμπρακτη συμβολή τους μπορεί να υποστηριχθεί με:

→ την αποδοκιμασία, σε επίπεδο καθημερινής ζωής, των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων που διακονίζονται και καλλιεργήθηκαν από προηγούμενες γενιές.

→ με εκδήλωση σεβασμού και ανεκτικότητας στα ιδιαίτερα γνωρίσματα των φύλων με διάθεση συνεργασίας και αλληλοσυμπλήρωσης στο πλαίσιο της κοινωνικής συνύπαρξης.

→ με προοδευτικό προσανατολισμό στο πλαίσιο της οικογένειας, που στηρίζει τη δημοκρατικότητα, την ελευθερία της γυναίκας, τον επαγγελματικό της ρόλο και με την ανάληψη ισότιμου γονεϊκού ρόλου.

→ με υπεράσπιση της εφαρμογής της αξιοκρατίας και της ίσης εκπροσώπησης των γυναικών σε διευθυντικές θέσεις ευθύνης στην εκπαίδευση, στην εργασία, στην επιστήμη, στην πολιτική.

→ με αίσθημα συνυπευθυνότητας σε κάθε μορφή βίαιης και εκμεταλλευτικής συμπεριφοράς που πρέπει να καταγγέλλεται και να καταδικάζεται ως νοσηρό φαινόμενο (όχι στην συγκάλυψη ή στην αδιαφορία)

→ με ανάληψη πρωτοβουλιών για κοινωνική-συλλογική ευαισθητοποίηση και διεκδίκηση της αποκατάστασης όποιας αδικίας, μέσα από κινήματα, κοινωνικό ακτιβισμό και εθελοντισμό.

Επίλογος: Σύντομη ανακεφαλαίωση και προτροπή για την συνδρομή του κοινωνικού συνόλου και της νεότερης γενιάς στην προσπάθεια της έμπρακτης κατοχύρωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνολικά και ειδικότερα των δικαιωμάτων των γυναικών. Αξιοσημείωτος ο ρόλος των φορέων αγωγής στην προσπάθεια των νέων να αποβάλλουν τα στερεότυπα και την αδικία χαράσσοντας νέα δεδομένα στην κοινωνία. (απαραίτητος ο επικοινωνιακός τόνος με χρήση α' ενικού και πληθυντικού προσώπου καθώς και β' πληθυντικού προσώπου)

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ

Επιμέλεια Θεμάτων: Κασωτάκη Ελένη

Μαξίτογλου Εύη

Φιλολόγοι του Φροντιστηρίου «ΚΥΚΛΟΣ»

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κύκλος

ΚΥΚΛΟΣ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κύκλος

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ & ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ, ΓΑΖΙ
(απέναντι από το Δημαρχείο) Τηλ.: 2810-821883